

Kurs Omega:

Praktyczne przygotowanie
dla
założycieli kościołów

Zwiastowanie

Opracowany przez

The Alliance for Saturation Church Planting

we współpracy z

Peter Deyneka Russian Ministries

**Kurs Omega:
Praktyczne przygotowanie dla chrześcijan zakładających kościoły
Zwiastowanie**

Published by
The Bible League, 16801 Van Dam Road, South Holland, IL 60473 USA
Tel: (800) 334-7017 E-mail: BibleLeague@xc.org www.bibleleague.org

Copyright ©1999 by *The Alliance for Saturation Church Planting*.
This material was prepared in cooperation with Peter Deyneka Russian Ministries, Project 250.

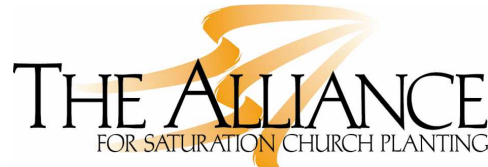
Pozwalamy i zachęcamy do kopiowania i rozprowadzania tego materiału w dowolnej formie, pod warunkiem, że: (1) będzie podany autor, (2) jeżeli dokonasz modyfikacji, zostaną one zaznaczone, (3) nie będziesz pobierał opłaty przewyższającej koszt kopiowania i (4) nie wykonasz więcej niż 1 000 kopii.

Jeżeli chciałbyś umieścić ten materiał w internecie lub jeżeli zamierzasz wykorzystać go w sposób inny niż powyższy, prosimy o skontaktowanie się z:

The Alliance for Saturation Church Planting, H-1111 Budapest, Budafoki út 34/B III/2, HUNGARY,
tel.: +(36-1) 466-5978 and 385-8199 Fax: +(36-1) 365-6406. E-Mail: SCPAlliance@compuserve.com.

Zachęcamy także do tłumaczeń i adaptacji do własnego kontekstu kulturowego. W takim przypadku również prosimy o kontakt z *The Alliance*, żebyśmy mogli udzielić zachęty i poinformować innych, którzy mogą być zainteresowani użyciem twojej wersji językowej lub innym wykorzystaniem tego materiału.

Więcej informacji na temat służby *The Alliance* możesz uzyskać kontaktując się z:

P.O. Box 843
Monument, CO, USA 80132-0843
Toll-free: (800) 649-2440
E-mail: Contact_USA@AllianceSCP.org
www.AllianceSCP.org
Europe Field Office E-mail: SCPAlliance@compuserve.com

Peter Deyneka

Russian Ministries

Project 250
P.O. Box 496, 1415 Hill Avenue
Wheaton, IL, USA 60189
Tel: (630) 462-1739 Fax: (630) 690-2976
E-mail: RMUSA@ASR.ru
www.russian-ministries.org

Tekst Biblii, jeśli nie zaznaczono inaczej, pochodzi z: „Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu”, Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne, Warszawa.

Printed in Poland

O THE ALLIANCE

Program ten został przygotowany przez *The Alliance for Saturation Church Planting* we współpracy z Project 250 z Peter Deyneka Russian Ministries. *The Alliance* to grupa współpracujących kościołów i organizacji misyjnych, które mobilizują wierzących do napelnienia ewangelicznymi kościołami każdego kraju w Europie Centralnej i Wschodniej oraz byłym Związku Radzieckim. Saturation Church Planting to strategia starająca się założyć lokalne kościoły w każdym mieście, wiosce i osiedlu, aby ludzie, którzy przyjmą Chrystusa, mieli lokalną wspólnotę, w której mogliby wzrastać i przygotowywać się do służby. *The Alliance* wychodzi z założenia, że połączenie sił wzmaga skuteczność, redukuje powtarzanie się i demonstrowanie jedności wierzących w Chrystusa.

W CO WIERZYMYS:

- Kościół lokalny jest głównym narzędziem Boga w ewangelizacji i uczniostwie.
- Partnerstwo z kościołami i organizacjami misyjnymi ma kluczowe znaczenie dla pomnażania lokalnych kościołów i rozwoju ruchów zakładania kościołów aż do nasycenia.
- Praktyczne przygotowywanie przywódców jest konieczne dla zakładania kościołów i wzrostu kościoła.
- Traktat w Lozannie jest wyznaniem wiary dla *The Alliance*.

CO ROBIMYS:

Praktyczne przygotowywanie i doradztwo dla chrześcijan zakładających kościoły

The Alliance zapewnia oparte na praktycznych umiejętnościach przygotowanie w formie seminariów, z praktycznymi zadaniami służby mającymi na uwadze zakładanie pomnażających się kościołów.

Gromadzenie informacji

Właściwa informacja prowadzi do trafnych decyzji w zakładaniu kościołów. *The Alliance* może Ci pomóc przez szkolenie i konsultacje w zakresie gromadzenia informacji odnośnie do zakładania kościołów i ich wzrostu.

Konsultacje w zakresie ruchu modlitwy

Ruch zakładania kościołów rozpoczyna się od wizji, którą odkrywamy i udoskonalamy szukając w modlitwie Bożego planu. *The Alliance* może pomóc Ci lepiej zrozumieć rolę ruchów modlitwy w zadaniu zakładania kościołów oraz podpowie, jak wspierać ruch modlitwy w Twoim regionie.

Ukazywanie wizji

Czego Bóg chce dla twojego kraju? On pragnie, by wszędzie były kościoły! *The Alliance* może pomóc w ukazywaniu wizji nowych kościołów przez seminaria na temat zasad zakładania kościołów aż do nasycenia.

ABY UZYSKAĆ WIĘCEJ INFORMACJI, SKONTAKTUJ SIĘ Z:

The Alliance for Saturation Church Planting – Polska
ul. Trzmiela 1
60-185 Skórzewo
Tel: (0601) 229-213
E-Mail: ascp.poland@europe.com

The Alliance for Saturation Church Planting
Regional Resource Team
H-1111 Budapest
Budafoki út 34/B III/2, HUNGARY
Tel: +(36-1) 466-5978 lub 385-8199
Fax: + (36-1) 365-6406
E-mail: SCPAlliance@compuserve.com

PODZIĘKOWANIA

Dziękujemy wszystkim, którzy wnieśli swój wkład w przygotowanie podręczników tej serii. Następujące osoby przyczyniły się w dużym stopniu do ich powstania, głównie pisząc i redagując materiały. Panie, załóż swój kościół aż po krańce ziemi!

Jay Weaver, General Editor, *World Team*

Richard Beckham	<i>Greater Europe Mission</i>
David & Lisa Bromlow	<i>Christ For Russia</i>
Ron Brunson	<i>World Witness and United World Mission</i>
Don Crane	<i>Greater Europe Mission</i>
Bea Crane	<i>Greater Europe Mission</i>
Hunter Dockery	<i>World Harvest Mission</i>
Mike Elwood	<i>Greater Europe Mission</i>
Jeff Geske	<i>United World Mission</i>
Dave Henderson	<i>C B International</i> <i>-- Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries</i>
Bob Mackey	<i>United World Mission</i>
Bob Martin	<i>United World Mission</i>
Paul Michaels	<i>Grace Brethren Intl. Mission</i>
Norie Roeder	<i>United World Mission</i>
Ki Sanders	<i>World Team</i>
Larry Sallee	<i>UFM International</i> <i>-- Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries</i>
Eric Villanueva	<i>United World Mission</i>
David Westrum	<i>Interlink Ministries</i> <i>-- Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries</i>

SPECJALNE PODZIĘKOWANIA ZA POMOC ADMINISTRACYJNĄ I TECHNICZNĄ DLA:

Edith Bond	<i>The Alliance Regional Resource Team</i>
David Gál	<i>The Alliance Regional Resource Team</i>
Nell Harden	<i>Retired English Professor</i>

Spis treści

Wstęp: Myślenie Typu	i
I. na czym polega myślenie typu „z”?	i
II. zakładanie kościołów aż do nasycenia	ii
III. kilka niezbędnych kroków do osiągnięcia „z”	iii
IV. myślenie typu „Z” owocuje działaniem typu „z”	iv
Lekcja 1: Biblijne Zwiastowanie I - Zrozumienie Przesłania	3
I. Indukcyjne studium Biblii – solidna podstawa	4
II. główna myśl fragmentu	4
III. struktura treści kazania	6
IV. Typy kazań	8
Lekcja 2: Biblijne Zwiastowanie I - Zrozumienie Słuchaczy	11
I. zwiastowanie w nowym testamencie	11
II. uwzględnienie słuchaczy	13
III. pomaganie słuchaczom w odkrywaniu	14
Lekcja 3: Biblijne Zwiastowanie I - Zrozumienie Siebie Samego	17
I. sprawy duchowe	17
II. sprawy emocjonalne	19
III. wygląd fizyczny	20

WIZJA SCP

1

LEKCJA

Myślenie typu „Z”

CZEGO PRAGNIE BÓG?

☞ Cel lekcji

Celem tej lekcji jest podkreślenie roli, jaką pełni wizja w cyklu zakładania kościołów.

☞ Główne punkty

- Myślenie typu „Z” bierze pod uwagę to, czego pragnie dokonać Bóg dla swojej chwały na danym terenie.
- Zakładanie kościołów aż do nasycenia jest wypełnianiem Wielkiego Nakazu Misyjnego poprzez zakładanie ich w taki sposób, by każdy mężczyzna, kobieta i dziecko mieli szansę przyjęcia ewangelii dzięki świadectwu miejscowego kościoła.

☞ Pożądane rezultaty

Po opanowaniu treści tej lekcji każdy uczestnik powinien:

- Posiadać wizję wychodzenia z ewangelią do świata, swego narodu, regionu, miasta, wsi i otoczenia.
- Zdawać sobie sprawę, że Bożą wolą jest, by każdy mężczyzna, kobieta i dziecko mogli usłyszeć i zrozumieć przesłanie ewangelii oraz przyjąć Chrystusa jako swego osobistego Pana i Zbawiciela.
- Zajmować się zakładaniem kościołów w oparciu o myślenie typu „Z” lub wizję docelową.

☞ Propozycje dla prowadzących nauczanie

Myślenie typu „Z” przekazuje wizję *ostatecznego* Bożego planu dla danego narodu, regionu, miasta, wsi czy otoczenia. Plan ten polega na tym, by każdy mężczyzna, kobieta i dziecko usłyszeli i zrozumieli ewangelię oraz mieli okazję przyjąć Jezusa Chrystusa jako swego osobistego Pana i Zbawcę. Zastanów się, jak można w sposób jasny i przystępny przekazać koncepcję wizji docelowej w Twoim kontekście kulturowym.

WPROWADZENIE

Gdyby przywódcy chrześcijańscy zadali sobie pytanie: „Jaki jest ostateczny cel Bożego działania w dziejach ludzkości?” lub „Czego pragnie Bóg w miejscu, w którym Mu służę?”, jak wpłynęłoby to na sposób ich służby? Odpowiedzi na te pytania powinny zawierać wizję i określać zadania ich służby.

I. NA CZYM POLEGA MYŚLENIE TYPU „Z”?

Jaki jest ostateczny cel Bożego działania? Odpowiedź brzmi „Z” – końcowy skutek tego, czego Bóg pragnie dla każdego narodu, regionu, miasta, wsi bądź otoczenia. Działanie zmierzające do osiągnięcia tego celu oznacza jasne pojmowanie tego, czym jest „Z”. Biblia podaje wyraźnie, że Boża miłość obejmuje swym zasięgiem cały świat (Jana 3:16). W Liście do Tymoteusza Paweł podkreślił potrzebę modlitwy za wszystkich ludzi, ponieważ „Jest to bowiem rzecz dobra i miła w oczach Zbawiciela naszego, Boga, który pragnie, by wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy” (1 Tym 2:3-4). Piotr również wypowiada się na ten temat pisząc: „[Pan] jest cierpliwy w stosunku do was. Nie chce bowiem niektórych zgubić, ale wszystkich doprowadzić do nawrócenia” (2 Piotra 3:9).

Skoro Bóg chce, aby wszyscy ludzie się opamiętali, to czy my nie powinniśmy podzielać tego pragnienia? Czy Bóg może się nami posługiwać, byśmy mobilizowali innych do osiągnięcia tego celu? Co mogłoby się wydarzyć, gdyby wszyscy chrześcijanie w danym kraju, regionie, mieście, wsi czy choćby najbliższym otoczeniu byli całkowicie przekonani, że Bóg pragnie, aby każdy Go poznał i widział chrześcijan żyjących pośród nich tak, jak Jezus? (1 Piotra 2:12)

Mimo to równie wiele fragmentów Pisma wskazuje na fakt, że nie wszyscy zostaną zbawieni. Nasz wszechmocny Bóg wie jedynie, kto będzie zbawiony. Zadaniem Kościoła jest zapewnienie każdemu szansy usłyszenia ewangelii.

Zanim przystąpisz do dalszej lektury, postaw sobie następujące pytania:

- Czego Bóg pragnie dla _____? (mojego narodu, regionu, miasta, wsi, otoczenia)
Poświęć na odpowiedź jeden akapit.

- Co powyższa odpowiedź oznacza dla mojej służby? Czy to, czym się obecnie zajmuję, odzwierciedla Boże pragnienia?

Łatwo zauważyć, w jaki sposób myślenie typu „Z” może trafnie określać wizję i zadania we wszelkiej służbie.

II. ZAKŁADANIE KOŚCIOŁÓW AŻ DO NASYCENIA

W celu osiągnięcia „Z”, musi dojść do nasycenia. Pod pojęciem „nasycenia” rozumiemy docieranie kościoła do „wszystkich ludzi”, jak to podaje 1 List do Tymoteusza i 2 List Piotra. Z listów tych jasno wynika, że Bóg pragnie, aby każdy mężczyzna, kobieta i dziecko usłyszeli i zrozumieli przesłanie Ewangelii oraz mieli okazję uwierzyć i okazać całkowite posłuszeństwo wobec Jezusa Chrystusa jako swego Pana i Zbawiciela. Istotną częścią chrześcijańskiego życia jest przynależność do miejscowego kościoła, gdzie wierzy się w Słowo Boże i Go naucza.

Zakładanie kościołów aż do nasycenia (SCP) ma całkowicie biblijne podstawy. Jest to wcielanie w życie Wielkiego Nakazu Misyjnego poprzez zakładanie kościołów w taki sposób, by każdy mężczyzna, kobieta czy dziecko mieli szansę przyjęcia ewangelii dzięki świadectwu miejscowego kościoła. SCP to wizja, strategia i służba napelniania krajów, regionów, miast, wsi i najbliższego otoczenia kościołami, które przedstawią ewangelię każdej osobie w jej języku i właściwej danemu krajowi kulturze.

Zakładanie kościołów aż do nasycenia jest wcielaniem w życie Wielkiego Nakazu Misyjnego poprzez zakładanie kościołów w taki sposób, by każdy mężczyzna, kobieta czy dziecko mieli szansę przejęcia ewangelii dzięki świadectwu miejscowego kościoła.

A. Czy realistyczne jest oczekiwanie od Boga spełnienia celu „Z”?

Poza tym, że Bóg pragnie „Z” bardziej niż my, ekscytujący jest fakt, że w Piśmie mamy wyraźną obietnicę spełnienia celu „Z”. Obietnica napelnienia świata poznaniem Boga i Jego chwałą jest wyrażona w księdze Izajasza: „kraj się napelni znajomością Pana, na kształt wód, które przepelniają morze” (Iz. 11:9).

W księdze Objawienia apostoł Jan ma wizję nieba, z których dowiadujemy się o ostatecznym rezultacie Bożego działania w świecie, osiągnięciu celu „Z”, do którego zmierza historia ludzkości. Jan opisuje tłumy ludzi z każdego narodu, plemienia, ludu i języka oddających Bogu chwałę (Obj. 7:9)! A zatem oczekiwanie od Boga spełnienia celu „Z” jest realistyczne.

B. Co mówi sam Bóg na temat „Z”?

W jednej z najintymniejszych chwil spędzonych z Ojcem Jezus modlił się o jedność wśród tych, którzy w Niego wierzą: „aby świat poznał, żeś Ty Mnie posłał i żeś Ty ich umiłował tak, jak

Mnie umiłowałeś” (Jan 17:23b). Jezus pragnął, żeby świat wiedział, kim jest! Na tym właśnie polega „Z”! Powtórzył tę prośbę dwukrotnie (Jan 17:21-23). Spróbujmy to sobie uzmysłowić – Bóg Syn w rozmowie z Bogiem Ojcem opisujący cel „Z”. Jest zatem jasne, że „Z” jest dla Boga sprawą niezmiernie istotną.

C. Jezus nauczał swoich uczniów o planie „Z”

Jezus uczył swoich uczniów myślenia typu „Z” zapewniając ich, że „najpierw musi być głoszona Ewangelia wszystkim narodom” (Mar. 13:10). Obiecał też, że ewangelia będzie głoszona aż do nasylenia narodów (Mat. 24:14, Łuk. 24:45-47).

III. KILKA NIEZBĘDNYCH KROKÓW DO OSIĄGNIĘCIA „Z”

W celu realizacji „Z” musimy przebyć w służbie etap od „A” do „Y”. Pismo podaje nam kilka zasad niezbędnych do odbycia etapu z „A” do „Y”, który jest konieczny do efektywnego wykonania „Z”. Warto zwrócić uwagę, że wszystkie te kroki mają coś wspólnego z „Z”. Zachowując stale w pamięci „Z” możemy dokonywać strategicznych posunięć odbywając etap od „A” do „Y”.

D. Modlitwa

Pod wieloma względami modlitwa stanowi integralną część dostrzegania realizacji Bożych celów na ziemi. Zwróć uwagę na następujące odnośniki:

- 2 Krn. 7:14 Jeśli lud Boży modli się tak, jak powinien, plan „Z” na pewno zostanie wykonany.
- Mat. 9:38 Lud Boży otrzymał nakaz modlitwy, aby pracownicy mogli wziąć udział w realizacji planu „Z”.
- 1 Tym. 2:1-4 Lud Boży ma się modlić po to, by zaistniały warunki sprzyjające realizacji planu „Z”. Paweł polecił Tymoteuszowi, by kościoły modliły się za przywódców w społeczeństwie w celu stworzenia odpowiednich warunków do szerzenia ewangelii.
- Obj. 5:8-10 „Z” jest skutkiem „modlitw świętych”.

E. Miłość i jedność

Gdy Jezus powiedział: „po tym wszyscy poznają”, miał na myśli miłość między chrześcijanami (Jan 13:35). Jasno stwierdził, że plan „Z” wymaga bardzo dobrych relacji międzyludzkich. Tylko w sytuacji, gdy wierzący będą się darzyć wzajemną miłością, ludzie będą wiedzieli, że należą oni do Chrystusa. Jeśli brak nam miłości, to niewiele pomoże wzrost liczebny – sprawi on jedynie, że ludzie będą nas postrzegać jako kolejny ruch religijny.

Jeśli świat ma poznać, że wierzący są uczniami Chrystusa, musi między nimi panować taka sama jedność jak ta, która łączy Jezusa z Jego Ojcem. Ilekroć Jezus mówi o swojej jedności z Ojcem, zawsze wskazuje na miłość i nierozzerwalną więź. Modli się o to, by nasza jedność była odbiciem jedności łączącej Ojca i Syna i o to, byśmy pozostawali z Nim w nierozzerwalnym związku (Jan 17:21,23).

F. Wizja

Jak wynika z zamieszczonych poniżej fragmentów Pisma, „Z” jest zadaniem o zasięgu globalnym i dotyczy wszystkich ludzi reprezentujących wszystkie narodowości i zakątki świata. Myślenie typu „Z” wymaga postrzegania całego świata Bożymi oczami.

- Ponieważ Bóg kocha wszystkich ludzi, posłał swego Syna, „aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (Jan 3:16).
- Jezus jest ofiarą „za grzechy całego świata” (1 Jana 2:2).
- Duch Święty „przekona świat o grzechu” (Jan 16:7-11).
- Duch Święty daje chrześcijanom moc do świadczenia „po krańce ziemi” (Dz. Ap. 1:8).
- Jezus nakazuje swoim następcom: „idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody” (Mat. 28:18-20).
- Jezus zapewnił, że wiele jest osób gotowych Go przyjąć: „żniwo...wielkie” (Mat. 9:37).

G. Ewangelizacja

W celu realizacji planu „Z” kościół musi wysyłać ewangelistów wszędzie tam, gdzie jest niewielu wierzących lub gdzie nie ma ich wcale. Plan „Z” wymaga dotarcia do osób, które nie słyszały ewangelii i przekazania im dobrej nowiny o zbawieniu. Paweł ujmuje to następująco: „...Jakże mieli uwierzyć w Tego, którego nie słyszeli? Jakże mieli usłyszeć, gdy im nikt nie głosił?” (Rzym. 10:14).

Chrześcijanie muszą szukać miejsc, do których nie dotarła jeszcze ewangelia i osób, które jej nie słyszały, w każdej wsi, mieście, regionie i kraju. Wraz z rozpowszechnianiem ewangelii i zakładaniem kościołów w tych miejscach i wśród tych ludzi „Ci, którym o Nim nie mówiono, zobaczą Go, i ci, którzy o Nim nie słyszeli, poznają Go” (Rzym. 15:21).

H. Zakładanie kościołów

W celu realizacji planu „Z” wszędzie muszą być kościoły widoczne dla wszystkich. Za pośrednictwem kościoła, zarówno niewidzialnego (w sferze duchowej) oraz widzialnego świat pozna „wieloraką w przejawach mądrość Boga” (Efez. 3:8-11). Kościół jako ciało Chrystusowe jest namacalną obecnością Jezusa Chrystusa na ziemi. Z chwilą gdy Jezus Chrystus zajmuje pierwsze miejsce w życiu kościoła, świat pozna, że jest On panem wszystkiego (Efez. 1:22-23).

W celu realizacji planu „Z” wszędzie muszą być kościoły widoczne dla wszystkich.

Dzięki krwi przelanej na krzyżu ludzie zostali pojednani z Bogiem. Jezus Chrystus w swoim Kościele gromadzi wszystkich, którzy bez Niego nadal byłiby oddzieleni murem nieprzyjaźni. Pragnął on wśród tych ludzi żyjących dotąd w nienawiści „z dwóch rodzajów ludzi stworzyć w sobie jednego nowego człowieka, wprowadzając pokój” (Efez. 2:13-16).

Podobnie jak miłość i wierność współmałżonków jest zauważana przez członków wspólnoty, w której mieszkają, tak też widoczna jest relacja między Jezusem a Jego Kościołem (Efez. 5:22-23).

Członkowie kościoła są ze sobą powiązani tak jak części ciała, z których każda wykonuje swoje zadanie. Celem działania kościoła jest przybliżanie innym osoby Jezusa. Gdy tak się dzieje, w kościele ma miejsce wzrost i zbudowanie (Efez. 4:11-13). Dojrzały kościół posiada w gronie swoich członków przedstawicieli każdego narodu (Obj 5:9-10).

IV. MYŚLENIE TYPU „Z” OWOCUJE DZIAŁANIEM TYPU „Z”

I. Dawanie typu „Z”

Myślenie typu „Z” wymaga dawania typu „Z”. Paweł przytacza słowa Jezusa napominając w Milecie starszych z kościoła w Efezie: „Więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu” (Dz. Ap. 20:35). Dawanie jest istotną częścią służby kościoła. Paweł podpierając się apostołskim autorytetem zalecał kościołowi w Koryncie: „obyście i w tę łaskę obfitowali” (2 Kor. 8:7).

Kościół, który daje, nie tylko odkłada sobie środki na koncie w niebie, lecz co więcej Bóg zaspokaja jego aktualne potrzeby „według bogactwa swego w chwale”. Nasz Pan błogosławi akt dawania zarówno w niebie, jak i na ziemi, dlatego sam zatroszczy się o finansową stronę przedsięwzięcia, jakiego podejmie się kościół dążący do realizacji planu „Z” (Filip. 4:15-19).

J. Strategia „Z”

Wybitny przywódca wielkiego przebudzenia, John Wesley powiedział: „We wszelkim działaniu zwracaj uwagę na koniec”. Stosowanie w praktyce myślenia typu „Z” wywiera ogromny wpływ. Mimo to, niestety, wiele osób oddanych służbie Bogu nigdy nie zastanawia się nad skutkiem ich wysiłków w realizacji Bożego planu „Z”. W takiej sytuacji łatwo jest popaść w rutynę i dopuścić do tego, że ominie nas Boże błogosławieństwo. Postawienie sobie zasadniczego pytania „Czego pragnie Bóg dla miejsca, w którym Mu służymy?” może okazać się niezwykle inspirujące dla ludzi służących Bogu. Odpowiedź na to pytanie pobudza wiarę i prowadzi do bardziej intensywnej pracy dla Boga.

Przykład myślenia typu „Z” w Rumunii

Nelu Sofrac, założyciel kościołów w Rumunii, zauważył, że Bóg pragnął mieć więcej niż cztery

kościół, jakie powstały w jego okręgu zwanym Alba lulia. Mógł poprzestać na tym i tak znaczącym osiągnięciu, jakim było założenie, prowadzenie i praca duszpasterska w tych czterech kościołach, jednak myślenie typu „Z” motywowało go do dalszego działania.

Zdawał sobie sprawę z tego, że sam nie był w stanie dotrzeć do całego okręgu, wiedział jednak, że Bóg pragnął wypełnić Alba lulia kościołami, które głosząby ewangelię i nauczałyby zgodnie z Pismem. Do skutecznego wypełnienia tego zadania trzeba było założyć w Alba lulia 500 kościołów. Nelu rozpoczął szkolenie piętnastu młodych ludzi ze swego kościoła i nowych założonych przez siebie placówek. Jego żona Dorina zorganizowała grupę modlitewną złożoną z trzech kobiet. Pastor Nelu podzielił się swoją wizją z innymi pastorami, którzy początkowo niechętnie zareagowali na jego pomysł. W przekonaniu i wierze, że ponieważ Bóg pragnie „Z” dla Alba lulia, pomoże Nelu doprowadzić dzieło do końca, Dorina prowadzi obecnie piętnaście kobiecych grup komórkowych modlących się o nowe kościoły, podczas gdy jej mąż stoi na czele międzywyznaniowego ruchu EVANGALBA z udziałem wielu kościołów. Ruch ten się rozrasta i zakłada nowe kościoły w okręgu Alba lulia dzięki mobilizacji kościołów już istniejących do zaangażowania. Ich głównym zadaniem jest modlitwa, szkolenie, ewangelizacja i zakładanie kościołów.

Zgromadzenia w Alba lulia modlą się, jednoczą we wspólnej wizji, wzrastają w miłości, wysyłają ewangelistów i zakładają kościoły w swoim okręgu. Powoli rozpoczyna się tam proces dawania i pomimo iż ludzie ci uważają się za bardzo ubogich, niektórzy decydują się na wierne dawanie.

Myślenie typu „Z” umożliwiło Nelu działalność na skalę ogólnokrajową. Prowadzi on szkolenia dla założycieli kościołów i zaraza przywódców chrześcijańskich w innych częściach Rumunii wizją zakładania kościołów aż do nasycenia. Spodziewa się, że zostanie wysłany jako misjonarz międzynarodowy poza granice swego kraju.

KONKLUZJA

Zakładanie kościołów aż do nasycenia jest głównym punktem myślenia typu „Z”, gdyż pozostałe zadania w postaci modlitwy, pełnego miłości zjednoczenia, wizji, ewangelizacji i dawania mogą zostać zrealizowane na całym świecie jedynie za pośrednictwem kościoła. Z uwagi na fakt, że kościół musi dotrzeć do wszystkich, siłą napędową myślenia typu „Z” musi być zakładanie kościołów aż do nasycenia. Bóg pragnie „Z”, a jeśli dany kościół działa zgodnie z Bożą wolą, proces zakładania kościołów aż do nasycenia ulegnie przyspieszeniu. Napętnienie wszystkich krajów kościołami ma na celu przekazanie wszystkim ludziom przesłania ewangelii.

PYTANIA DO ROZWAŻENIA, POWTÓRZENIA I ZASTOSOWANIA

- Na czym polega różnica między założycielem kościołów reprezentującym myślenie „Z” a innymi założycielami kościołów?
- Czy modlisz się o całe narody, regiony, miasta, wsie czy otoczenie?
- Czy modlisz się o to, by Bóg posłał na swoje żniwo więcej robotników? Skoro sam Jezus dał takie polecenie, to czy będzie konsekwentnie odpowiadał na taką modlitwę, jeśli będziemy wytrwale się modlić? Dlaczego robotników jest za mało?
- Czy chcesz współpracować i okazywać miłość braciom z innych wyznań i o innych przekonaniach w sprawach pomniejszej wagi w pracy na rzecz planu „Z”? Czy modlitwa Jezusa o jedność zostanie wysłuchana, czy też modlił się na próżno? Czy staniesz się częścią odpowiedzi na Jego modlitwę?
- Czy osoby z zewnątrz postrzegają twój kościół jako jeszcze jedno wyznanie lub religię, czy też jako społeczność ludzi okazujących miłość?
- Czy masz wizję założenia jednego kościoła lub zostania członkiem ruchu, który wypełni świat kościołami głoszącymi ewangelię?
- Czy wyróżniasz się ofiarnością pod względem finansowym? Czy twój kościół daje pod tym względem dobry przykład? Czy nauczasz na temat dawania? Jeśli nie, to dlaczego, skoro naucza tego Pismo?
- Czy akcje ewangelizacyjne w twoim kościele mają na celu tylko powiększenie twego kościoła, czy też zakładanie nowych?

PLAN DZIAŁANIA

- Zaczynij myśleć o strategii zakładania kościołów aż do nasycenia, która zawierałaby element modlitwy, jedności i miłości, wizji, ewangelizacji i zakładania kościołów. Zanotuj kilka początkowych pomysłów i podziel się nimi ze swoim nauczycielem lub prowadzącym ten kurs.
- Pomyśl o swoim otoczeniu, wsi, mieście, regionie lub kraju. Zastanów się, jak byś odpowiedział na pytanie: „Czego Bóg pragnie dla _____?” Zapisz trzy rzeczy, które wykonasz w ramach przyczyniania się do realizacji planu „Z” na twoim terenie.

ZWIASTOWANIE

ZWIASTOWANIE

1

LEKCJA

Biblijne zwiastowanie I

ZROZUMIENIE PRZESŁANIA

☞ Cel lekcji

Celem tej lekcji jest wyjaśnienie, jak ułożyć treść kazania tak, by wiernie oddawała intencje autora i jasno komunikowała główną myśl tekstu.

☞ Główne punkty

- Treść kazania powinna odzwierciedlać i komunikować treść Biblii, a nie własne myśli kaznodziei.
- Jest wiele rodzajów struktury treści kazania. Wybór zależy od tekstu, słuchaczy i mówcy.

☞ Pożądane rezultaty

Po opanowaniu treści tej lekcji każdy uczestnik powinien:

- Rozumieć, jak wykorzystać *temat* i *dopełnienie*, aby uprościć i jasno przedstawić główną myśl fragmentu.
- Znać główne punkty struktury kazania.
- Znać kilka różnych rodzajów kazań.

WPROWADZENIE

Biblijne zwiastowanie jest działaniem Bożym i ludzkim. Bóg przemawia przez nie do umysłów i serc ludzi, prowadząc ich do wiary i dojrzałości w Chrystusie, ale czyni to przez ludzi. Trzy główne narzędzia w tym procesie to Słowo Boże, Duch Święty i kaznodzieja. *Do kaznodziei należy troska o to, by głosić Boże przesłanie w mocy Ducha Świętego.*

Ogólnym celem biblijnego kazania jest przekonanie ludzi do wiary w zawartą w nim treść i działanie na podstawie tej treści. Aby to się stało, kaznodzieja musi przedstawić prawdę Słowa Bożego w sposób, który:

- przekona umysł
- pobudzi wyobraźnię
- poruszy wolę
- przeniknie sumienie
- dotknie emocji.

Istnieją trzy główne czynniki wpływające na to, czy te cele zostaną osiągnięte: 1) treść kazania, 2) słuchacze i 3) mówca. Treść kazania musi dokładnie odzwierciedlać to, co Bóg chce ludziom powiedzieć. Słuchacze muszą widzieć związek nauczania ze swoim życiem. Mówca musi przedstawić treść w taki sposób, by była zrozumiała, i nie może od niej odbiegać. Każda z lekcji w tej części będzie koncentrować się na jednym z tych trzech aspektów.

Rozważając temat konstruowania i przedstawiania przesłania biblijnego wychodzimy z kilku założeń:

- Chcemy, by treść kazania była oparta na znaczeniu Słowa Bożego, a nie na naszych własnych myślach czy ideach usłyszanych od innych ludzi.

- Wykorzystaliśmy indukcyjną metodę studium Biblii, aby odkryć znaczenie fragmentu, który będzie podstawą nauczania.
- Jesteśmy w sytuacji, w której „jednokierunkowa” komunikacja, taka jak kazanie, przyniesie lepsze efekty niż „dwukierunkowa”, taka jak prowadzenie indukcyjnego studium Biblii czy prostej rozmowy o Bogu.
- Niektórzy uczestnicy kursu, choć nie wszyscy, będą głosili kazania w normalnym, „kaznodziejским” kontekście. Zasady dobrego biblijnego zwiastowania można jednak zastosować w wielu sytuacjach: na spotkaniach kościoła, spotkaniach młodzieżowych, grupach kobiet, spotkaniach ewangelizacyjnych itp. Skorzystają z nich tak nauczający mężczyźni, jak i nauczające kobiety.

Niektórzy uczestnicy kursu, choć nie wszyscy, będą głosili kazania w normalnym, „kaznodziejским” kontekście.

I. INDUKCYJNE STUDIUM BIBLIJ – SOLIDNA PODSTAWA

Oparcie treści na indukcyjnym studium Biblii jest najlepszym sposobem upewnienia się, że przedstawiamy Boże nauczanie, a nie własne myśli. Dlatego wsparte modlitwą i zdyscyplinowane studium fragmentu jest niezbędne, jeżeli nauczający ma być pewien, że rzeczywiście przedstawia treść zamierzoną przez Boga. Pamiętaj, że studiuje Biblię indukcyjnie, aby odkryć pierwotną intencję autora.

W takim stopniu, w jakim rozumiemy i głosimy pierwotny zamiar Pisma, głosimy Słowo Boże, a nie własne idee. Lekcje 2-7 na temat metod studium Biblii 2-7 w Podręczniku pierwszym wyjaśniają, jak przeprowadzić indukcyjne studium Biblii. Przypomnij sobie zasady obserwacji, interpretacji i zastosowania z tych lekcji.

II. GŁÓWNA MYŚL FRAGMENTU

Jeden wspólny wątek przewija się przez wszystkie dyskusje na temat efektywnego publicznego przemawiania. Skuteczny mówca buduje swoje wystąpienie wokół pojedynczej ważnej myśli. Tak było w przypadku klasyków retoryki, współczesnych teoretyków komunikacji i dobrych kaznodziejów. Ponieważ nasz umysł dąży do jedności i uporządkowania, konieczne jest, abyśmy nauczali w taki sposób, by te cechy były oczywiste dla naszych słuchaczy.

Budujemy nasze kazania wokół jednej centralnej idei, a wszystko, co mówimy, powinno bezpośrednio lub pośrednio dotyczyć tego tematu.

Dlatego ważne jest wybranie fragmentu Pisma, który zawiera główną myśl. Jeżeli wybrany przez ciebie fragment zawiera kilka głównych myśli, prawdopodobnie masz materiał na kilka kazań, a nie na jedno.

A. Jasno przedstaw główną myśl

Często pomocne jest przedstawienie głównej myśli fragmentu poprzez dwa elementy: *temat* i *dopełnienie*. Ta metoda podobna jest do pisania biblijnej zasady w fazie interpretacji w metodzie indukcyjnej. Biblijne zasady będące rezultatem indukcyjnego studium Biblii często są jednak dość długie i skomplikowane. Rozpoczynając od zasady wynikającej z fragmentu i wyodrębniając z niej *temat* i *dopełnienie* możemy często uczynić główną myśl krótszą i łatwiejszą do wyrażenia w treści kazania, zachowując równocześnie znaczenie tekstu.

Temat określa to, o czym mówi fragment. Zazwyczaj będzie to jakaś osoba, miejsce, rzecz lub idea. Można wyrazić go prostym rzeczownikiem, dlatego najczęściej nie ma formy kompletnej myśli. *Tematem* danego fragmentu może być miłość, uczniostwo, Jezus, Kościół, nawrócenie itp. W niektórych przypadkach *tematem* może być fraza funkcjonująca jak rzeczownik. Przykładami tego rodzaju tematu mogą być: „umiłowanie Boga”, „przebaczenie innym”, „napełnienie Duchem Świętym” lub „pragnienie podobania się Bogu we wszystkim”.

Dopełnienie to fraza, która „dopełnia” temat wyjaśniając, co dany fragment mówi o temacie. *Dopełnienie* może nie być zrozumiałe same w sobie, a jedynie wtedy, gdy zostanie połączone z *tematem*, stanowi kompletną myśl czy ideę, która jest zrozumiała i łatwa do przekazania.

Budujemy nasze kazania wokół jednej centralnej idei, a wszystko, co mówimy, powinno bezpośrednio lub pośrednio dotyczyć tego tematu.

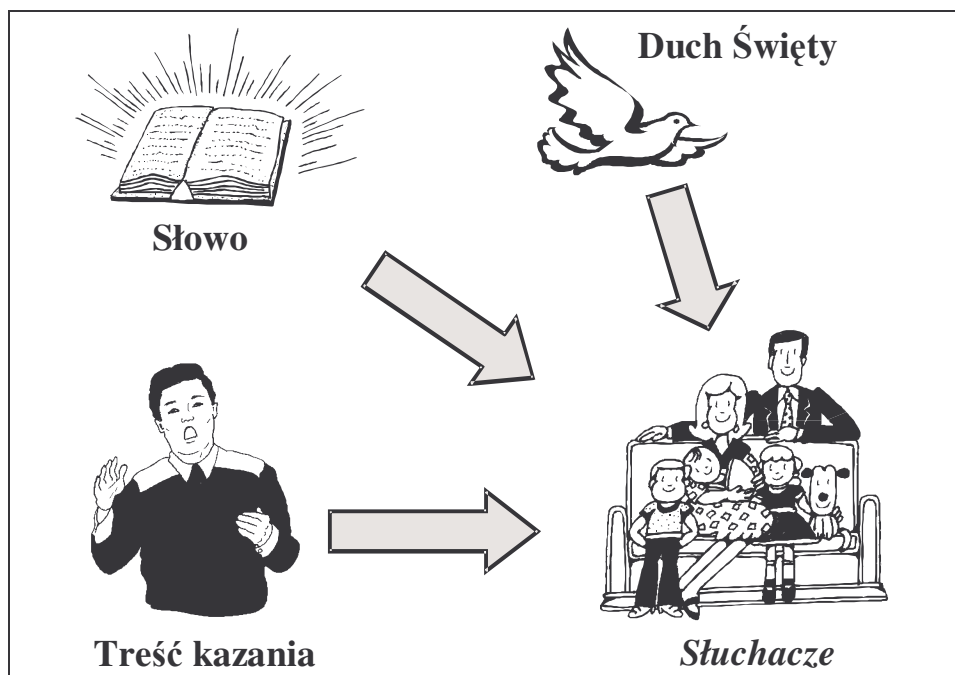
Tabela 1.1 Temat i dopełnienie

Tekst:	Temat:	Dopełnienie:	Główna myśl:
Przyp. 9:10	Bojaźń Boża	. . . jest treścią mądrości.	Bojaźń Boża jest treścią mądrości.
Rzym. 8:32	Bóg, który nawet własnego Syna nie oszczędził	. . . daruje nam wszystko, czego potrzebujemy.	Bóg, który dał nam swojego Syna daruje nam wszystko, czego potrzebujemy.
Hebr. 10:14	Jedna ofiara Chrystusa	. . . udoskonalila na wieki tych, którzy są uświęceni.	Jedna ofiara Chrystusa udoskonalila na wieki tych, którzy są uświęceni.
Rzym. 1:16	Ewangelia	. . . jest mocą Bożą ku zbawieniu.	Ewangelia jest mocą Bożą ku zbawieniu.
1 Kor. 15:55	Śmierć	. . . straciła swoją moc nad wierzącym.	Śmierć straciła swoją moc nad wierzącym.

B. Ustal cel kazania

Gdy odkryjesz już główną myśl, którą chciał przekazać autor biblijny, będziesz miał trzon, wokół którego możesz budować swoje kazanie. Następnym krokiem jest ustalenie celu kazania. Chcesz, by słuchacze uwierzyli w jego treść i podjęli działanie na jej podstawie. Konkretnie działanie, które chcesz, by podjęli, jest celem twojego kazania. Nie powinieneś starać się doprowadzić do tej reakcji przez własne wysiłki – to jest zadanie Ducha Świętego. Ponieważ jednak starasz się rozpoznać reakcję, której w twoim przekonaniu oczekuje Bóg, powinieneś próbować nadać kazaniu taką strukturę, aby zmierzała do realizacji Bożego zamiaru.

Ilustracja 1.2 Trzy czynniki w zwiastowaniu

Ilustracja 1.2 pokazuje, w jaki sposób Słowo, Duch Święty i treść kazania powinny współdziałać, aby wpłynąć na słuchaczy. Taka sytuacja ma miejsce tylko wtedy, gdy kaznodzieja jest wrażliwy na znaczenie tekstu i prowadzenie Ducha Świętego. Mówca, który wiernie poszukuje w modlitwie znaczenia fragmentu, może spodziewać się, że to nastąpi.

III. STRUKTURA TREŚCI KAZANIA

Dobre kazanie, podobnie jak każde publiczne wystąpienie, będzie zazwyczaj składało się z kilku części. Części te są jak bloki budulcowe. Są obecne niemal zawsze, choć ich kolejność i ważność mogą się zmieniać. Powtórzmy, wiąże się to bardzo z umiejętnościami kaznodziei. Potrzeba praktyki, by wiedzieć, jak je najlepiej rozłożyć. Jest to bardziej kwestia sztuki niż sztywnych reguł.

A. Wprowadzenie

Kazanie powinno mieć jakieś wprowadzenie, niezależnie od tego, czy będzie się ono w ten sposób nazywać czy nie. Jeżeli we wprowadzeniu nie pozyskasz uwagi słuchaczy i ich zainteresowania, w rzeczywistości marnujesz swój czas wygłaszając kazanie. Ciało mogą być obecni w pomieszczeniu, ale ich myśli będą skupione na czymś zupełnie innym.

Wprowadzenie powinno więc dokonać trzech rzeczy:

1. *Pozyskać uwagę słuchaczy.*
2. *Przedstawić temat kazania.*
3. *Powiązanie temat z potrzebami odczuwanymi przez słuchaczy.*

Słuchacze mogą zdecydować w kilku pierwszych chwilach kazania, czy będą słuchać, czy też zignorują mówcę. Dobrze przemyślane wprowadzenie może bardzo pomóc w przekonaniu ich, że masz coś ważnego do powiedzenia i że warto będzie tego posłuchać. Słabe wprowadzenie może sprawić coś wręcz przeciwnego. Dobre wprowadzenie wymaga znajomości słuchaczy. Na tym skupimy się w następnej lekcji.

Słuchacze mogą zdecydować w kilku pierwszych chwilach kazania, czy będą słuchać, czy też zignorują mówcę.

B. Rozwinięcie

Rozwinięcie kazania to jego podstawowa treść. W tej części zazwyczaj zostaje wyjaśnione znaczenie fragmentu Pisma i podane jego odniesienie do obecnej sytuacji słuchacza. W tym punkcie powinieneś pomóc słuchaczom odkryć tę samą główną myśl, którą odkryłeś podczas swojego studium indukcyjnego. Ponieważ prawdopodobnie nie będzie czasu, by przechodzić przez cały proces czy przedstawiać wszystkie twoje obserwacje, będziesz musiał starannie wybrać kilka najważniejszych. Skoncentruj się na faktach, które szybko i wyraźnie demonstrują główną myśl i w twoim pojęciu są zgodne z celem.

Rozwinięcie to serce kazania. Powinno pochodzić ze Słowa. Jeżeli tekst Pisma zostanie przytłoczony przykładami, osobistymi komentarzami, cytowanymi historiami czy cokolwiek innym, nie będzie to biblijne kazanie. Niech fragment Pisma zajmuje miejsce centralne.

C. Konkluzja

Konkluzja to czas, w którym podsumowujesz to, co powiedziałeś w kazaniu i wzywasz do reakcji. Nie znaczy to, że zawsze będziesz czekał z zastosowaniem na koniec kazania. Możesz wprowadzić zastosowanie w każdym punkcie. W rzeczywistości niektórzy kaznodzieje są przekonani, że efektywne kazanie powinno mieć następującą strukturę:

1. Powiedz, co zamierzasz powiedzieć = wprowadzenie
2. Powiedz to = rozwinięcie
3. Powiedz, co powiedziałeś = konkluzja

Powtarzanie może być znakomitą sposobem uczenia się, jeżeli jest przedstawione w interesujący sposób. Kazanie zawsze powinno się jednak zakończyć wyjaśnieniem pożądanego odpowiedzi, niezależnie od tego, czy była już o niej mowa wcześniej. To powinna być ostatnia rzecz, którą powiesz, i najważniejsza rzecz, którą słuchacze zabiorą ze sobą do domu, gdy kazanie się skończy.

Konkluzja powinna zawierać jeden lub kilka poniższych elementów:

- Podsumowanie głównych punktów.
- Ilustrację, która łączy główne punkty z główną myślą.
- Cytat, który służy temu samemu celowi co ilustracja.
- Pytanie.

- Modlitwę.
- Konkretnie wskazówki lub wezwanie do działania.

D. Ilustracje

Ilustracja ma rzucić więcej światła na jakąś ideę, nauczanie czy problem poruszony w kazaniu. Może być wykorzystana w którymkolwiek punkcie kazania – wprowadzeniu, rozwinięciu lub konkluzji. Jest szczególnie pomocna, gdy chcesz zaakcentować jakieś nauczanie lub wyjaśnić trudny fragment. Pamiętaj jednak: ilustracje muszą przyczyniać się do zrozumienia treści kazania. Nie włączaj ilustracji do kazania tylko dlatego, by okraszyć je ilustracjami.

Istnieją trzy główne typy ilustracji wykorzystywanych w zwiastowaniu: ilustracje biblijne, ilustracje pozabiblijne i lekcje przedmiotowe.

1. *Ilustracje biblijne*

Biblia jest pełna wspaniałych, jasnych ilustracji. Czasami możemy znaleźć współczesną ilustrację, która będzie równie dobra lub lepsza, ale często nie jest to możliwe. Kto potrafi podać lepszą przypowieść niż ta o zaginionej owcy lub przykłady lili na polu czy człowieka budującego dom na piasku? Gdy te ilustracje przemawiają jasno, powinniśmy je wykorzystać. Przykłady biblijnych ilustracji obejmują:

- Sytuacje z życia osób występujących w danym fragmencie, na przykład List do Filipian 2:19-30.
- Paralelne odnośniki. Konkordancja pomoże ci znaleźć inne fragmenty biblijne, które dotyczą tego samego tematu i mogą pomóc go zrozumieć. Możemy tutaj zastosować zasadę, że Pismo interpretuje Pismo.
- Historie biblijne. Wiele historii ze Starego Testamentu jest pomocnych w wyjaśnianiu zasad przedstawionych w Nowym Testamencie. Na przykład życie Jonasza jest wspaniałą ilustracją zasady, że Bóg wymaga naszego całkowitego posłuszeństwa.
- Mapy. Mapa obszaru, na którym rozgrywa się akcja, jest często pomocna w zrozumieniu biblijnego fragmentu.
- Informacje uzyskane z kontekstu. Materiał bezpośrednio poprzedzający fragment Efezjan 5:15-21 i następujący po nim pomagają nam zrozumieć koncepcję napełnienia Duchem Świętym.

2. *Ilustracje pozabiblijne*

Nie bój się korzystać z ilustracji pochodzących spoza Biblii, jeśli tylko efektywnie wyrażają tą samą myśl. Ilustracje te często będą bardziej zrozumiałe dla słuchaczy. Będzie tak szczególnie wtedy, gdy słuchacze nie są dobrze zaznajomieni z Biblią. W takich przypadkach znaczenie wielu przykładów czy fragmentów byłoby dla nich niejasne, dlatego lepiej jest wybrać coś, co będzie dla nich zrozumiałe. Do ilustracji pozabiblijnych należą:

- Aktualne wydarzenia. Prawdy biblijne są ponadczasowe, często jednak można je lepiej zrozumieć, gdy ilustruje je jakieś współczesne wydarzenie. Bardzo pomocne mogą być tutaj artykuły z gazet i czasopism.
- Obserwacje z codziennego życia.
- Osobiste doświadczenia. Osobiste doświadczenia są często najsukuteczniejszymi ilustracjami, pamiętaj jednak, żebyś nie zawsze czynił bohaterem siebie.
- Ilustracje z przyrody. Obraz mewy, siedzącej spokojnie na skale, gdy wokół szaleją morskie bałwany, jest piękną ilustracją chrześcijanina spoczywającego na swojej skale, naszym Panu Jezusie Chrystusie.
- Informacje historyczne. Ważna jest wiedza o niemoralnym życiu miasta Efezu, aby w pełni zrozumieć troski Pawła w piątym rozdziale Listu do Efezjan.

3. *Lekcje przedmiotowe*

Lekcje przedmiotowe są efektywnym narzędziem komunikacji, ponieważ oparte są na zasadzie, że uczenie się nowych koncepcji jest łatwiejsze, gdy wykorzystany zostanie pomost między tym, co znane, a tym, co nieznanne. Pokazujemy i opisujemy przedmiot znany słuchaczom. Następnie dokonujemy porównania między nim a nową koncepcją,

którą przedstawiamy. Przedmiot nie jest dokładnie tym samym, co przedstawiana koncepcja, w jakiś sposób jednak jest do niej podobny. Dzięki temu słuchacze rozumieją jakiś aspekt nowej prawdy i są gotowi przyjąć inne jej aspekty.

Jedną z wielkich korzyści płynących z lekcji przedmiotowych jest to, że są bardzo efektywne, jeśli chodzi o pozyskiwanie uwagi słuchaczy. Jezus często posługiwał się lekcjami przedmiotowymi w swojej służbie nauczania. Cała przyroda dla Niego odzwierciedlała prawdę o Bogu. Niektóre z jego lekcji przedmiotowych są następujące:

- *Woda fizyczna i woda żywa (Jan 4:7-15, kobieta przy studni)*
- Dziecko i prostota wiary (Mat. 19:13-15)
- Nakarmienie pięciu tysięcy i „chleb życia” (Jan 6)

Niektóre inne idee dla lekcji przedmiotowych, jakie moglibyśmy wykorzystać:

- *Mapa drogową (Jan 14:6)*
- Szklanka mleka (1 Piotra 2:2, Hebr. 5:12,13)
- Mydło (1 Jana 1:9)
- Szklanka wody i bochenek chleba (Jan 4, 6)
- Świeczka lub latarka (Jan 8:12)
- Drzwi lub brama (Jan 10:1-10)
- Zdjęcie owcy lub prawdziwa owca (Iz. 53:6; Ps. 23)
- Miecz (Hebr. 4:12)
- Pieniądze i zapakowany prezent (Rzym. 6:23)
- Magnetofon odłączony od zasilania – nie podłączeni do źródła energii duchowej nie możemy zrobić nic (Jan 15:5)

IV. TYPY KAZAŃ

Istnieje wiele rodzajów kazań. Dobry mówca powinien w miarę potrzeby umieć wykorzystywać kilka z nich. Są one jak narzędzia w ręku rzemieślnika. Każde nadaje się do określonej sytuacji i określonego zadania. Kaznodzieja, podobnie jak rzemieślnik, powinien wiedzieć kiedy i gdzie każde można efektywnie wykorzystać. Podane poniżej formy nie są wyczerpujące. Odmiany są zbyt liczne, by je wymieniać. Poza tym w kazaniu można efektywnie łączyć kilka form.

A. Dydaktyczne

Tego typu kazanie zasadniczo przedstawia fakty. Najczęściej jest używane dla wyjaśnienia jakiejś doktryny. Jest bardzo efektywne, gdy głównym celem kazania jest przekazanie *informacji*. Może pomóc w doprowadzeniu do zmiany w *rozumieniu* czegoś. Wiele listów Nowego Testamentu napisanych jest stylem dydaktycznym. Podkreślają one logikę i rozum.

B. Inspirujące

Kazanie inspirujące koncentruje się bardziej na reakcji duchowej niż na faktach czy wiedzy. Jeżeli kazanie dydaktyczne skierowane jest do „głowy”, to inspirujące bardziej do „serca” słuchacza. Tego typu kazanie podkreśla emocje i często zawiera bardzo emocjonalne ilustracje. Psalmi są dobrym przykładem księgi inspirującej.

C. Narracyjne

Kazania narracyjne zbudowane są na jednym lub kilku opowiadaniach. Mogą to być historie biblijne lub pozabiblijne. W opowiadanie wpleciona jest prawda ze Słowa. Służy ono jako ramy, które pomagają słuchaczowi uporządkować i zrozumieć nauczaną prawdę. Takie kazania mogą bardzo długo zostawać w pamięci. Trzeba jednak uważać, by samo opowiadanie nie przytłoczyło prawdy biblijnej i nie stało się autorytetem. Historyczne księgi Biblii mają charakter narracji.

D. Pytające

Choć wiele kazań skupia się na udzielaniu odpowiedzi, bardzo efektywny może być także styl pytający. Kaznodzieja często odpowiada na pytania, których nikt nie stawia, dlatego nie spotyka się z dużym zainteresowaniem. Jeżeli mówca potrafi jasno wyartykułować ważne

pytania, które interesują słuchaczy, oni bardziej zaangażują się w kazanie. Zamiast być biernymi „słuchaczami”, zaczną poszukiwać odpowiedzi na pytania postawione w kazaniu. Gdy odkryją odpowiedzi w Słowie przez kazanie, efekt może być bardzo pozytywny.

E. Linearne i cykliczne

Większość kazań na Zachodzie ma charakter linearny, dlatego wiele podręczników homiletyki podkreśla wykonywanie szkicu czy systematyczne rozwijanie myśli kazania. W wielu krajach jednak bardziej zrozumiałe jest kazanie cykliczne. Kazanie linearne polega na omówieniu jednego punktu i przejściu do następnego. Natomiast rozumowanie cykliczne polega na ciągłym wracaniu do tego samego punktu z różnych punktów widzenia. Te dwa rodzaje można porównać do oglądania dzieł sztuki w muzeum. Przechodzenie od jednego obrazu do następnego byłoby podejściem linearnym. Natomiast chodzenie wokół interesującej rzeźby i oglądanie jej z kilku różnych perspektyw byłoby podejściem cyklicznym. Oba rodzaje mają swoją wartość w zależności od rozważanego tematu i zainteresowania słuchaczy.

KONKLUZJA

Boże Słowo jest „żywe i skuteczne” (Hebr. 4:12). Biblijne zwiastowanie to zrozumiałe komunikowanie Bożego Słowa w taki sposób, by jego moc przemieniała wszystkich słuchających. Na kaznodziei spoczywa wielka odpowiedzialność za przekazywanie Bożego przesłania, a nie własnych idei. Dokładne rozumienie Bożego Słowa przez staranne i poparte modlitwą studium jest pierwszym krokiem w przygotowaniu kazania. Nie zapominaj o przeznaczeniu czasu na studiowanie i rozumienie Bożego Słowa, które zwiastujesz.

PYTANIA DO ROZWAŻENIA, POWTÓRZENIA I ZASTOSOWANIA

- Pomyśl o najlepszych kaznodziejach, jakich słyszałeś. Jakie cechy charakterystyczne ich stylu zwiastowania lub treści powodowały ich efektywność? Jak ludzie reagowali na ich zwiastowanie?
- Dlaczego kazania powinny być oparte na indukcyjnym studium Biblii?
- Jaka jest funkcja biblijnego zwiastowania? Czy istnieją różne formy realizacji tej funkcji?

PLAN DZIAŁANIA

- Wybierz jedną z Ewangelii i czytając ją zrób listę ilustracji lub lekcji przedmiotowych, jakie w niej znajdziesz.
- Wybierz jakiś pokój w swoim mieszkaniu lub domu i rozejrzyj się po nim w poszukiwaniu rzeczy, które można by wykorzystać do lekcji przedmiotowych ilustrujących prawdy duchowe. Bądź pomysłowy. Zastanowienie się nawet nad prostymi rzeczami może pomóc w znalezieniu znakomych ilustracji dla trudnych koncepcji biblijnych.

ZWIASTOWANIE

2

LEKCJA

Biblijne zwiastowanie II

ROZUMIENIE SŁUCHACZY

☞ Cel lekcji

Celem tej lekcji jest podkreślenie znaczenia rozumienia słuchaczy przy przygotowywaniu kazania.

☞ Główne punkty

- Jezus, Piotr i Paweł dostosowywali nauczanie do swoich słuchaczy.
- Gdy słuchacze sami odkrywają prawdę w tekście, ma ona dla nich większe znaczenie i lepiej ją pamiętają, niż wtedy, gdy ktoś im o niej powie.
- Dobre kazanie będzie pokazywać, co wspólnego mają postacie biblijne ze współczesnymi słuchaczami.

☞ Pożądane rezultaty

Po opanowaniu treści tej lekcji każdy uczestnik powinien:

- Rozumieć, w jaki sposób kazania w Nowym Testamencie różnią się w zależności od słuchaczy.
- Służyć słuchaczom pomocą w odkrywaniu znaczenia fragmentu, którego dotyczy kazanie.

WPROWADZENIE

W sekcji naszych materiałów dotyczących studium Biblii podkreślaliśmy ważność odkrywania znaczenia tekstu zamiast „wkładania” do niego naszych myśli i idei. Natomiast w fazie zastosowania stwierdzaliśmy, że ważne jest porównanie kontekstu biblijnego z naszym kontekstem, aby zrozumieć, co powinniśmy zrobić. Gdy metoda indukcyjna stosowana jest do osobistego studium, możemy przyjąć, że znamy nasz kontekst. Gdy stosujemy ją w małej grupie, także oczekujemy, że każdy z uczestników zna swój kontekst i potrafi dokonać rozsądnego zastosowania jej do swojego życia.

Gdy opracowujemy kazanie na podstawie indukcyjnego studium Biblii, nie powinniśmy zakładać, że rozumiemy naszych słuchaczy. Przeciwnie, dużo czasu w naszym przygotowaniu powinniśmy poświęcić na przemyślenie tego, kto będzie słuchał naszego kazania i jakie mogą być potrzeby tych ludzi. W stabilnej sytuacji kościoła jest to nieco łatwiejsze, ponieważ w miarę upływu czasu pastor coraz lepiej poznaje swoich ludzi. W sytuacji zakładania nowego kościoła powinien być ciągły strumień nowych ludzi, których zaprasza się do słuchania Słowa, i o których wiemy bardzo niewiele. Podczas dużego spotkania ewangelizacyjnego być może nie będziemy wiedzieć prawie nic o większości słuchaczy. Potrzeba specjalnego wysiłku, by zbadać ogólne potrzeby typowego człowieka spośród słuchających, a jeszcze większego wysiłku wymaga poznanie osobistych potrzeb każdego z obecnych. Korzyścią jest jednak o wiele efektywniejsze kazanie.

Dużo czasu w naszym przygotowaniu powinniśmy poświęcić na przemyślenie tego, kto będzie słuchał naszego kazania.

I. ZWIASTOWANIE W NOWYM TESTAMENCIE

Gdy patrzymy na zwiastowanie w Nowym Testamencie, widzimy, że nie polegało ono na wygłaszaniu tego samego kazania przy każdej okazji. Przeciwnie, kazania były dostosowywane do potrzeb i poziomu duchowego słuchaczy.

A. Zwiastowanie Jezusa

Jezus jest prawdopodobnie najlepszym przykładem mistrzowskiego nauczyciela w dziejach świata. Będąc Bogiem rozumiał o wiele lepiej potrzeby ludzi, niż będzie to kiedykolwiek możliwe dla nas. Ale zasada dostosowania kazania dla zaspokojenia potrzeb w dalszym ciągu jest ważna. Zwróć uwagę na to, w jak odmienny sposób Jezus mówił do faryzeuszy, w porównaniu z tym, jak mówił do swoich uczniów. Do faryzeuszy, którzy nie chcieli słuchać,

kierował ostre słowa upomnienia i ostrzeżenia przed karą (Mat. 23). Jego słowa kierowane do uczniów były łagodniejsze i bardziej zachęcające (Jan 14).

Jezus nauczał na poziomie zrozumiałym dla słuchaczy. Kobiecie przy studni mówił o wodzie (Jan 4). Ale z Nikodemem, który był faryzeuszem, rozmawiał o nowym narodzeniu z góry (Jan 3). W Ewangelii Mateusza 13:10-15 Jezus wyjaśnił swoim uczniom, że do tłumów przemawia w przypowieściach, *aby nie rozumieli* prawdy, której nie chcą być posłuszni. Wszystko jednak objaśniał dokładnie swoim uczniom (Mar. 4:33-34).

B. Zwiastowanie Piotra

Piotr uczył się od Mistrza – Jezusa. On także uważnie dostosowywał swoje kazania do słuchaczy. W zilustrowaniu tego faktu posłużymy się jednym porównaniem. Zwróćmy uwagę na różnice między kazaniem, jakie Piotr wygłosił do tłumu Żydów w dniu zesłania Ducha Świętego, a tym, które wygłosił do pogan w domu Korneliusza. Wobec tłumu Żydów zaczął od razu cytować proroka Joela (Dzieje Apostolskie 2:17-21). Oni znali dobrze ten fragment i mieli w poważaniu pisma Starego Testamentu. W swoim krótkim kazaniu zawarł jeszcze dwa fragmenty z Psalmów Dawida. Widzimy wyraźnie, że jego kazanie było zrozumiałe dla Żydów i doprowadziło do wielu nawróceń.

Wystąpienie Piotra skierowane do pogan w domu Korneliusza różniło się bardzo od tego z dnia zesłania Ducha Świętego. Nie padały tam żadne cytaty ze Starego Testamentu. Zamiast tego Piotr zaczął od wyjaśnienia, że Bóg nie jest stronniczy, ale przyjmuje ludzi ze wszystkich narodów (Dzieje Apostolskie 10:34-35). To musiało wywołać pozytywną reakcję tej grupy ludzi, na których Żydzi patrzyli z góry. Gdy Piotr pozyskał ich uwagę, przeszedł szybko do służby i śmierci Chrystusa. Ponownie rezultaty były oszałamiające.

C. Zwiastowanie Pawła

Tabela 2.1 podaje zestawienie kazań Pawła wygłoszonych do różnych grup podczas jego służby zakładania kościołów opisanej w księdze Dziejów Apostolskich.

Tabela 2.1 Kazania Pawła

Tekst	Słuchacze	Wprowadzenie	Treść
Dzieje Apostolskie 13:16-41	Niewierzący Żydzi w Antiochii Pizydyjskiej	<ul style="list-style-type: none"> Dawna historia Izraela z cytatami Starego Testamentu 	<ul style="list-style-type: none"> Potrzeba nawrócenia Chrystus
Dzieje Apostolskie 17:22-31	Niewierzący poganie w Atenach	<ul style="list-style-type: none"> Ich lokalne ołtarze 	<ul style="list-style-type: none"> Wszechobecność Boga Zmartwychwstanie Chrystusa
Dzieje Apostolskie 20:18-35	Starsi kościoła efeskiego w Milecie	<ul style="list-style-type: none"> Życie Pawła pośród nich 	<ul style="list-style-type: none"> Pragnienie Pawła, by służyć Ich odpowiedzialność za stado
Dzieje Apostolskie 22:1-21	Tłum niewierzących Żydów w Jerozolimie	<ul style="list-style-type: none"> Życie Pawła jako faryzeusza i prześladowcy kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> Nawrócenie Pawła (świadectwo) Misja Pawła wśród pogan
Dzieje Apostolskie 26:2-23	Niewierzący żydowski król Herod Agryppa w Cezarei	<ul style="list-style-type: none"> Pochwała dla Agryppy Dawne życie Pawła 	<ul style="list-style-type: none"> Dawne życie Pawła Nawrócenie Pawła Przebaczenie Chrystusa

Zestawienie to uwypukla pewne fakty.

- Po pierwsze, widzimy wyraźną różnicę między kazaniem Pawła skierowanym do starszych wierzących z Efezu, a wszystkimi innymi. Paweł mówił im o oddaniu i obowiązku służenia Panu przez troskę o Jego stado. Wobec innych grup natomiast Paweł koncentrował się na potrzebie nawrócenia i na Chrystusie – to jest na Ewangelii.
- Po drugie, Paweł często korzystał ze swojego osobistego świadectwa wobec obu rodzajów grup. Dzielnie swoją osobistą podróżą duchową było priorytetem dla Pawła, niezależnie od tego, do kogo przemawiał.

- Po trzecie, Paweł dokładał wszelkich wysiłków, by utożsamić się z grupą słuchaczy i pozyskać ich zainteresowanie. Zdecydował się nawet wykorzystać ateńskie bożki jako ilustrację w swoim kazaniu.

II. UWZGLĘDNIENIE SŁUCHACZY

Często zdarza się, że kaznodzieja wygłasza kazanie nie biorąc pod uwagę słuchaczy. Jak często słyście kazanie na temat „ognia piekielnego i siarki” wygłaszane do kościoła, w którym prawdopodobnie nie było ani jednego niewierzącego? Przeciwną skrajnością są kaznodzieje przeznaczający mnóstwo czasu na kazania o chrześcijańskiej moralności i życiu chrześcijańskim skierowane do niewierzących, którzy nie są gotowi na nic więcej poza Ewangelią.

Często zdarza się, że kaznodzieja wygłasza kazanie nie biorąc pod uwagę słuchaczy.

Jeżeli nasze zwiastowanie ma przypominać zwiastowanie Nowego Testamentu, powinniśmy zwracać uwagę na cechy słuchaczy i mówić kazania odpowiednie dla nich i zrozumiałe. Istnieje wiele cech charakterystycznych, które powinniśmy wziąć pod uwagę.

A. Ważne cechy charakterystyczne słuchaczy

Cechy charakterystyczne słuchaczy, które mogą być ważne, różnią się znacznie w zależności od grupy. Poniższa lista jest tylko częściowa. Czas i doświadczenie pomogą ci zorientować się, jakie pytania stawiać.

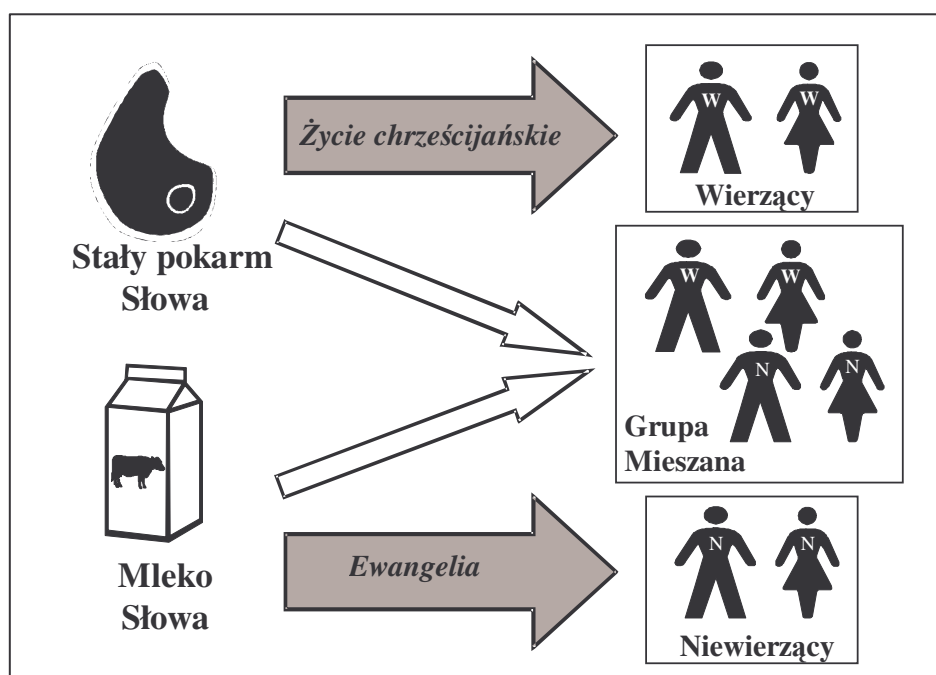
- Wiek – ludzie starsi inaczej patrzą na życie niż młodzi; mają także skłonność do słuchania innych typów kazań. Ważne jest odpowiednie dopasowanie treści i formy kazania.
- Poziom duchowy – ludzie potrzebują treści odpowiednich do ich rozwoju duchowego, takich, które pomagają im wejść na wyższy poziom. Nie powinniśmy przedstawiać skomplikowanych prawd niewierzącym (Mat. 7:6). Nie powinniśmy też przedkładać podstawowych prawd tym, którzy powinni wzrastać (Hebr. 6:1-3).
- Wykształcenie – ważne jest, by nie mówić ani w sposób zbyt skomplikowany, ani zbyt prosty. Często poziom wykształcenia słuchaczy podsunie nam odpowiedni poziom kazania.
- Zainteresowania – jeżeli chcesz zdobyć uwagę grupy, mów o rzeczach, które tych ludzi interesują. To jest możliwe tylko wtedy, gdy znasz ich zainteresowania.
- Pochodzenie etniczne – ludzie o różnym pochodzeniu etnicznym patrzą na rzeczy z perspektywy swojego światopoglądu, który może różnić się od światopoglądu mówcy. Ważne jest poznanie tych różnic.
- Pochodzenie religijne – tradycje religijne są bardzo głębokie i nie możemy ich ignorować. Czasami oznacza to, że ta sama rzecz może być rozumiana zupełnie inaczej przez kogoś myślącego w kategoriach swojej religii.
- Status rodzinny – ludzie wolni, małżeństwa, rozwiedzeni, owdowiali i dziadkowie mają wiele różnych potrzeb odpowiednio do ich sytuacji rodzinnej. Powinniśmy starać się o to, by nasze kazania zaspokajały te potrzeby.
- Zatrudnienie – zawód i wykonywana praca wpływają także na ludzkie potrzeby i zainteresowania.
- Płeć – mężczyźni i kobiety często patrzą na te same rzeczy inaczej. Jakiej płci są twoi słuchacze?

B. Czego potrzebują słuchacze

Uogólnianie może być niebezpieczne, ale możemy uzyskać pewne zrozumienie, gdy wrócimy do przykładu kazań apostoła Pawła. Niewierzącym głosił Ewangelię, natomiast wierzących zachęcał do zaangażowania. Wydaje się to proste, często jednak nie jest dostrzegane. Niektóre prawdy duchowe są trudniejsze do zrozumienia niż inne. Człowiek potrzebujący zbawienia może zrozumieć tylko Ewangelię, gdy przekonuje go Duch Święty. Podawanie mu „stałego pokarmu” Pisma będzie marnotrawstwem. W podobny sposób wielu wierzących karmi się nieustannie „mlekiem”, w wyniku czego pozostają słabi i nie przygotowani do służby. Ilustracja 2.2 pokazuje fakt, że każda grupa potrzebuje dostosowanej do swoich potrzeb „diety” Słowa.

Na podstawie ilustracji widzimy, że Ewangelia jest dla niewierzących, a prawdy o oddaniu i życiu chrześcijańskim dla dojrzałych wierzących. Gdy mamy mieszaną grupę słuchaczy, kazanie powinno także odzwierciedlać tę różnicę.

Ilustracja 2.2 Właściwa dieta

Można także zauważyć, że gdy ktoś zaufa Chrystusowi, nie jest natychmiast i automatycznie gotowy na trudniejsze prawdy duchowe. Istnieje normalny okres wzrastania dla nowego wierzącego, w którym potrzebuje on powtarzania i wyjaśniania Ewangelii, w miarę jednak dojrzewania i wzrastania powinien włączać do swojej diety więcej „pokarmu stałego”, a mniej „mleka”. Kiedy więc planujesz swoje kazanie, powinieneś nie tylko brać pod uwagę proporcję wierzących w stosunku do niewierzących, ale także to, czy słuchacze są bliżsi fazy „pokarmu stałego” czy też „mleka”.

III. POMAGANIE SŁUCHACZOM W ODKRYWANIU

Niezależnie od tego, w którym miejscu na skali wzrostu znajdują się twoi słuchacze, twoje zwiastowanie będzie miało większą moc i okaże się łatwiejsze do zapamiętania, jeżeli sprawi, że będą oni sami odkrywać prawdy biblijne. Nie wystarczy, by jedynie uczyli się od *ciebie* i słuchali tego, co *ty* mówisz. Muszą sami czerpać prawdę z Pisma. Biblijne zwiastowanie przypomina więc odkrywanie, które obserwowaliśmy przy omawianiu indukcyjnej metody studium Biblii.

Twoi słuchacze muszą sami czerpać prawdę z Pisma.

Wyobraź sobie, że otrzymałeś od kogoś ważny list i idziesz na pocztę go odebrać. Urzędnik na poczcie nie daje ci jednak listu, a jedynie otwiera go, czyta po cichu i mówi ci ogólnie, co tam jest napisane. Czy byłbyś zadowolony? Czy nie czułbyś potrzeby samodzielnego przeczytania listu? Podobnie postępują kaznodzieje. Studiują sami Słowo i potem streszczają innym to co zapamiętali. Bez porównania lepiej jest, gdy kaznodzieja otwiera dla nas Biblię i prowadzi nas w naszym własnym studium zawartych w niej prawd.

Dlaczego w takim razie zajmujemy się zwiastowaniem? Dlaczego nie damy po prostu ludziom Biblii i nie każemy jej czytać? Ponieważ wiele rzeczy w Piśmie jest trudnych do zrozumienia (Tak uważał również Piotr w 2 Piotra 3:15-16). Ktoś powinien wyjaśnić ludziom skomplikowane kwestie i pokazać, jak zastosować prawdę w życiu. Biblijne zwiastowanie pomaga wyjaśnić podobieństwa między kontekstem biblijnym a czasami współczesnymi. Potrzeba umiejętności i wrażliwości, by wiedzieć, kiedy mamy pomagać w odkrywaniu, nie stając się przeszkodą między ludźmi a Biblią. Aby tego dokonać, trzeba poświęcić czas na dobre poznanie słuchaczy i dopasowanie naszego kazania do ich potrzeb.

Kaznodzieja ma pomóc w zbudowaniu mostu między słuchaczami i Słowem, aby mogli oni odkrywać je sami.

PYTANIA DO ROZWAŻENIA, POWTÓRZENIA I ZASTOSOWANIA

- Co myślisz o sposobie, w jaki Paweł potraktował sprawę bożków w Dziejach Apostolskich 17? Jak ty przedstawiłbyś to kazanie w takiej samej sytuacji?
- Jaki jest najlepszy sposób „zrównoważenia diety” w kazaniu skierowanym do grupy mieszanej?
- Jak myślisz, jakie rzeczy są „pokarmem stałym”, a jakie są „mlekiem”?

PLAN DZIAŁANIA

- Przeczytaj ponownie listę cech charakterystycznych w sekcji II.A. i zastanów się nad grupą, której służysz. Zapisz krótkie informacje podsumowujące każdy punkt w odniesieniu do twojej grupy. Czy są jakieś inne ważne cechy charakterystyczne, które trzeba dodać do listy, aby dobrze opisać twoich słuchaczy? Czego jeszcze powinieneś się o nich dowiedzieć, jeżeli masz nauczać w sposób skutecznie zaspokajający ich potrzeby?
- Następnie przeanalizuj jedno z kazań, które ostatnio wygłosiłeś lub przygotowałeś do wygłoszenia w najbliższym czasie. Czy pasuje ono do grupy? Dlaczego tak lub dlaczego nie? Jak mógłbyś ulepszyć je, by było bardziej powiązane z sytuacją słuchaczy, interesujące i możliwe do zastosowania?

ZWIASTOWANIE

3

LEKCJA

Biblijne zwiastowanie III

ROZUMIENIE SIEBIE SAMEGO

👉 Cel lekcji

Celem tej lekcji jest pomóc uczestnikom kursu poprawić swoje osobiste przygotowanie i prezentację, aby zwiększyć efektywność kazania.

👉 Główne punkty

- Życie, świadectwo i styl kaznodziei może wzmocnić kazanie lub je osłabić.
- Głos, gestykulacja i ubranie można kontrolować i korygować dzięki wysiłkowi i ćwiczeniu.

👉 Pożądane rezultaty

Po opanowaniu treści tej lekcji każdy uczestnik powinien:

- Rozumieć potrzebę osobistego duchowego przygotowania do zwiastowania.
- Umieć lepiej kontrolować swój głos i gestykulację podczas kazania.
- Poznać metody bardziej efektywnego czytania Słowa.

WPROWADZENIE

Omawialiśmy fakt, że zrozumienie struktury kazania i zrozumienie słuchaczy są kluczem do efektywnego biblijnego zwiastowania. Trzecim czynnikiem jest mówca. Ilustracja 3.1 pokazuje, jak słowa mówcy mogą albo pomóc w wyjaśnieniu treści Słowa słuchaczom, albo je osłabić.

Mówca wpływa na nasze przyjęcie kazania na co najmniej dwóch poziomach. Po pierwsze, zawsze gdy ktoś przemawia do nas na jakikolwiek temat, podświadomie filtrujemy jego słowa przez naszą opinię o nim. Jeżeli uważamy tę osobę za wiarygodną, mądrą, rzetelną itp., jej słowa będą łatwiejsze do przyjęcia. Jeżeli natomiast nie ufamy mówcy lub nie lubimy go, będziemy skłonni zignorować jego wystąpienie lub pomniejszać jego wartość. To samo dzieje się w przypadku kazania.

Istnieje drugi sposób, przez który mówca ma wpływ na efekty swego wystąpienia. Nawet jeżeli przemawia osoba, którą lubimy i której ufamy, treść wystąpienia może nie dotrzeć do nas, jeżeli robi on coś, co nas rozprasza lub jej „język ciała” zaprzecza temu, co mówi. Być może ktoś opowiada o czymś, co się stało, ale wygląda tak, jakby myślał o czymś innym. W naturalny sposób będziemy się zastanawiać, o czym on naprawdę myśli, zamiast skupić się na jego wypowiedzi. Być może zauważymy owada wspinającego się po jego rękawie i całkowicie zapomnimy o tym, co mówi. To, co widzimy, może przekreślić to, co słyszymy. Powtórzmy, to samo ma miejsce w zwiastowaniu.

To, co widzimy, może przekreślić to, co słyszymy.

W tej lekcji omówimy kilka ważnych czynników dotyczących mówcy. Prawdopodobnie najważniejszymi są stan duchowy mówcy, jego stan emocjonalny i wygląd fizyczny. Przyjrzymy się każdemu z nich po kolei.

I. SPRAWY DUCHOWE

Zwiastowanie to czynność duchowa. Ufamy, że Duch Święty weźmie słowa, które wypowiadamy, i zastosuje je do serc słuchaczy. Aby mieć pewność, że tak się stanie, powinniśmy dokładnie przyrzeć się naszemu życiu duchowemu.

A. Bądź sobą

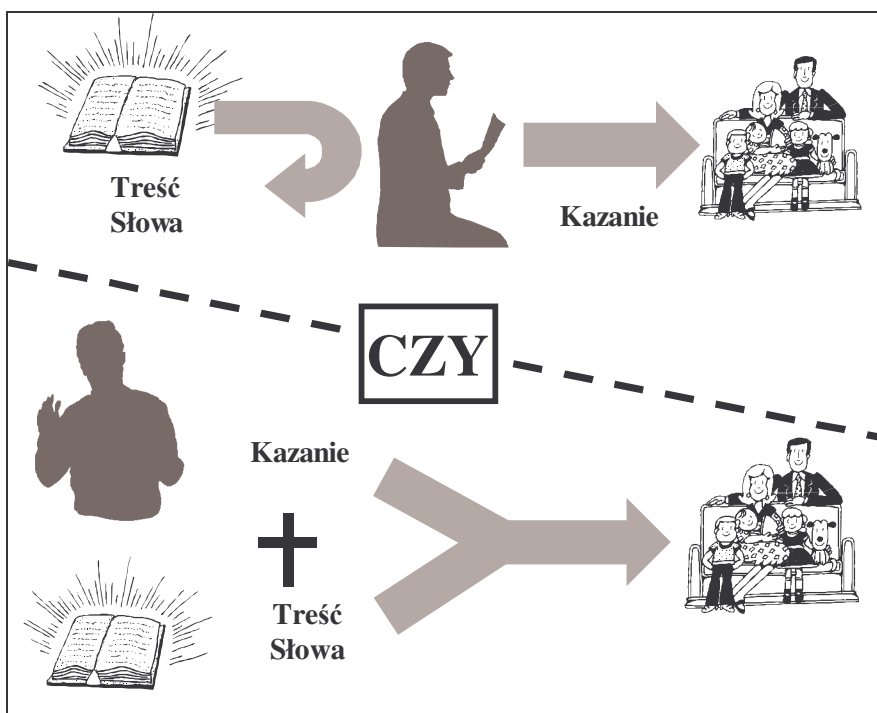
Ludzie szybko potrafią zauważyć kogoś, kto udaje. A jednak nawet mający dobre intencje kaznodzieje przechodzą „zmianę osobowości”, gdy stają przed innymi, by nauczać. Ich głos i słownictwo mogą ulec drastycznej zmianie. W najgorszym przypadku mogą przybierać „pozę świętości”, która ma przekonać innych, że powinni słuchać, ale wywiera efekt wprost przeciwny, jeżeli nie jest autentycznym odzwierciedleniem życia duchowego mówcy.

W rzeczywistości Bóg stworzył każdego z nas w wyjątkowy sposób, abyśmy mogli służyć Mu tak, jak tego pragnie. To była trudna prawda dla Mojżesza. W Drugiej Księdze Mojżeszowej 4:10-12 powoływał się na swoje trudności z przemawianiem, co według niego miałoby przeszkodzić jego przesłaniu do Izraelitów w niewoli egipskiej. Bóg zganiał Mojżesza. On uformował go dokładnie takim, jakim chciał, żeby był – łącznie z trudnościami w wymowie. Gdy myślimy, że musimy być kimś innym lub zachowywać się w inny sposób niż ten, do którego stworzył nas Bóg, abyśmy głosili Jego prawdę, nie pomagamy Mu przez to.

Bóg stworzył każdego z nas w wyjątkowy sposób, abyśmy mogli służyć Mu tak, jak tego pragnie.

Nie oznacza to oczywiście, że nie powinniśmy starać się poprawić naszych umiejętności przemawiania czy wzrastać w naszej więzi z Panem. Chodzi raczej o to, że gdy stale wzrastamy, nie powinniśmy udawać, że zaszliśmy dalej, niż rzeczywiście jesteśmy. Ważne jest, by słuchacze widzieli, że jesteśmy grzesznikami zbawionymi przez łaskę, podobnie jak oni. Powinniśmy być wzorem duchowego wzrastania, nie doskonałości.

Ilustracja 3.1 Pomoc czy przeszkoda w kazaniu?

B. Zwracaj uwagę na swoje życie z Panem

Paweł uczył Tymoteusza, że jego wzrost i życie będą wpływały na jego służbę (1 Tym. 4:16), i wydaje się, że jest to zasada ważna dla każdego, kto pragnie głosić Słowo Boże. Jedno z najbardziej zdumiewających wyzwań w Nowym Testamencie znajdujemy w Dziejach Apostolskich 4:13. W tym fragmencie Piotr i Jan stoją przed najwyższymi i najlepiej wykształconymi autorytetami religijnymi swoich czasów. Pomimo tego, że są niewykształconymi rybakami, są pewni tego, co głoszą. Dlaczego? Ponieważ przebywali z Jezusem. Nawet niewierzący członkowie Sanhedrynu musieli uznać ten fakt.

Wymowa tego fragmentu nie jest wymierzona przeciwko wykształceniu. Bóg posługiwał się także apostołem Pawłem, który miał najwyższe możliwe wykształcenie religijne. Z tekstu tego wynika jednak, że *nawet ludzie niewykształceni* mogą być użyci przez Boga w potężny sposób, jeżeli prowadzą głębokie życie duchowe. Nie jest ważne, jakie jest twoje pochodzenie i wykształcenie. Bóg może posłużyć się tobą na każdym poziomie, jeżeli pozostajesz blisko Niego. To jest najważniejszy czynnik w biblijnym zwiastowaniu.

II. SPRAWY EMOCJONALNE

Kaznodzieje i potencjalni mówcy często cierpią z powodu dwóch skrajności emocjonalnych. Niektórzy myślą, że nie poradzą sobie dobrze i władają nimi strach. Może on być tak silny, że rezygnują z wystąpienia nawet gdy mają do powiedzenia coś ważnego. Inną skrajnością jest tak wielka pewność własnych zdolności, że prowadzi do pychy.

Kaznodzieje i potencjalni mówcy często cierpią z powodu dwóch skrajności emocjonalnych.

A. Strach przed publicznym przemawianiem

Czasami strach jest dobry. Jest to normalna emocja, którą dał nam Bóg w pewnym celu. Odpowiednia dawka strachu może:

- wyostrzyć nasze zmysły
- zmotywować nas do większego wysiłku
- uświadomić nam naszą zależność od Boga

Nawet doświadczeni kaznodzieje często czują ucisk w żołądku lub jakąś niepewność przed kolejnym wystąpieniem. Reprezentowanie Króla Królów jest budzącym lęk zadaniem, którego nikt z nas nie jest naprawdę godny. Gdy pamiętamy o tym fakcie, pomaga nam to ustrzec się przed pychą i poleganiem na własnych możliwościach.

1. Powody strachu

Istnieje wiele powodów strachu. Do najczęstszych należą:

- Strach przed wyśmianiem. Często boimy się, że zrobimy coś głupiego i ludzie będą się z nas śmiać.
- Strach przed nieznanym. Mamy przemawiać do jakiejś grupy ludzi, a nigdy wcześniej tego nie robiliśmy.
- Strach przed odrzuceniem. Czy oni mnie zaakceptują?
- Strach przed wrogością. Jak oni zareagują na to, co powiem?
- Strach przed niepowodzeniem. To może nastąpić, gdy nie przygotowaliśmy się odpowiednio.

2. Zapanowanie nad strachem

Istnieje kilka rzeczy, które możemy zrobić, by zapanować nad niezdrowym nasileniem strachu.

- Powierz swoje kazanie Bogu, który jest z tobą i troszczy się o ciebie.
- Rób wszystko dla Pana. Chcemy Jego aprobaty – nie aprobaty ludzi.
- Pamiętaj, że twoje kazanie jest bardzo ważne, jest to Słowo Boże. Skoncentruj się na swoim kazaniu i na tym, jak bardzo słuchacze go potrzebują.
- Dobrze przeprowadź swoje studium. Dobrze poznaj treść, którą masz przedstawić.

3. Zapanowanie nad napięciem, które pochodzi ze strachu

Istnieje kilka ćwiczeń fizycznych, które możesz wykonać za każdym razem, gdy przygotowujesz się do przemawiania. Pomogą ci one zmniejszyć napięcie wywołane strachem.

- Zanim wstaniesz, by przemawiać, odpręż się. Zajmij pozycję sprzyjającą odprężeniu i pozwól odprężyć się mięśniom szyi, pleców, nóg i rąk.
- Zapanuj nad oddychaniem. Zanim zaczniesz przemawiać, zrób kilka głębokich wdechów, by napełnić płuca świeżym powietrzem. Podczas kazania rób regularne przerwy i oddychaj głęboko. Nie mów szybko.

B. Pycha

Przeciwieństwem lęku jest pycha. Pycha jest częstą grzeszną postawą, zwłaszcza u ludzi zaangażowanych w publiczną służbę i przemawianie. Paweł ostrzegął Tymoteusza, że młodzi chrześcijanie mogą łatwo wpaść w tę pułapkę, jeżeli zbyt szybko wyniesiemy ich na zbyt wysoką pozycję w kościele (1 Tym. 3:6). Niemal każdy wierzący potrafiłby jednak z pewnością podać przykłady bardziej doświadczonych przywódców chrześcijańskich, którzy także ulegali pysze.

Ci, którzy znajdują się pod wpływem pychy, zapominają, że prawdziwy wzrost duchowy dokonuje się tylko przez służbę Ducha Świętego w sercu słuchacza. Zdolny, ale ogarnięty pychą mówca, może być interesujący, zabawny, zdolny do pociągnięcia za sobą słuchaczy. Ludzie mogą tłumnie przychodzić, by go słuchać. Nie będzie on jednak posiadał zdolności do spowodowania ich duchowego wzrostu. Z punktu widzenia Królestwa Bożego kazania takich ludzi są w najlepszym przypadku stratą czasu, a w najgorszym – grzechem.

Prawdziwy wzrost duchowy dokonuje się tylko przez służbę Ducha Świętego w sercu słuchacza.
--

III. WYGLĄD FIZYCZNY

Choć zwiastowanie jest czynnością duchową, dobre umiejętności publicznego przemawiania mogą ułatwić słuchaczom zrozumienie i przyjęcie treści. Publiczne przemawianie to umiejętność, której można się uczyć. Niektórzy ludzie mają naturalny talent do publicznego przemawiania, ale każdy może być skutecznym mówcą, jeżeli nauczy się kilku pomocnych metod. Zwiastowanie jest szczególną formą publicznego przemawiania. Jest to publiczne głoszenie Słowa Bożego innym. Ważne jest, by sposób poruszania się i mówienia kaznodziei nie przeszkadzały ludziom skupić uwagi na kazaniu.

Istnieje kilka technik publicznego przemawiania, które mogą być pomocne w głoszeniu kazań. Przez zastosowanie tych pomocnych środków oraz solidne przygotowanie i praktykę możesz zwiększyć efektywność swojego zwiastowania, aby twoi ludzie wzrastali w rozumieniu Bożego Słowa i w posłuszeństwie w coraz głębszej więzi z Bogiem.

A. Kontrola głosu

Dużo łatwiej będzie słuchać mówcy, który wie, jak kontrolować swój głos i dostosować go do akustyki pomieszczenia.

1. Cechy charakterystyczne głosu

- a. Głośność
 - Zmieniaj siłę głosu w zależności od emocji i znaczenia twojego kazania.
- b. Ton
 - Wybierz ton, który nie jest ani silny, ani słaby.
 - Dobrze jest nagrywać swój głos na taśmie i słuchać go. Możesz zmienić swój ton głosu tak, by był bardziej „zgodny”.
 - Nie mów monotonicznie. Zmieniaj ton głosu.
- c. Wymowa
 - Gdy przemawiasz publicznie, powinieneś szeroko otwierać usta, aby dobrze wymawiać słowa.
- d. Tempo

- Nie powinieneś mówić ani bardzo szybko, ani bardzo wolno.
- Nerwowość często powoduje, że mówimy szybko. Ćwicz mówienie kazania w ciszy swojego pokoju i pracuj nad jego odpowiednim tempem.
- Tempo powinno być dostosowane do słuchaczy. Powinni oni bez trudności nadażać za tobą i rozumieć cię.
- Stosuj w twórczy sposób pauzy tak, jak robisz to w normalnej rozmowie.

2. *Dostosuj swój głos do akustyki pokoju*

Aby mieć pewność, że wszyscy w pomieszczeniu cię słyszą, musisz mówić do ostatniej osoby w sali. Jest to szczególnie ważne, gdy nie korzystasz z mikrofonu. Jeżeli akustyka sali jest słaba, możesz dostosować się następującymi sposobami:

- Mów wolniej.
- Mów krótkimi frazami i stosuj między nimi przerwy.
- Dokładnie wymawiaj słowa.
- Zmieniaj ton.
- Łącz słowa z gestami.
- Używaj niskiego tonu głosu.

B. Wygląd

Ważny jest także wygląd mówcy. Gdy przemawiasz, powinieneś wziąć pod uwagę następujące dziedziny:

1. *Ubranie*

Ważne jest pierwsze wrażenie. Nie ubieraj się przesadnie, ale też nie lekceważ ubioru. Nie chcesz zwracać uwagi na siebie, ale na Boga. Dlatego ubieraj się w sposób właściwy dla grupy, której służysz.

2. *Postawa*

Słuchacze widzą nas, zanim nas usłyszą. Sposób, w jaki podchodzimy do kazalnicy, już mówi coś słuchaczom. Gdy podchodzisz do kazalnicy, chcesz, żeby ludzie wiedzieli, że masz dla nich słowo od Boga. To jest coś ważnego. Dlatego trzymaj głowę podniesioną i idź z godnością.

Gdy stoisz przed grupą, nie trzymaj rąk w kieszeni i nie trzymaj nimi kurczowo podium. Miej ręce wolne dla naturalnych gestów w trakcie przemawiania. Unikaj następujących pozycji:

- *Wojskowej* – ciało wyprostowane i sztywne, z rękami złączonymi za plecami. Komunikuje ona twardość i napięcie.
- *Apatycznej* – unikaj przekładania ciężaru ciała na jedną nogę przy równoczesnym opuszczeniu ramion. Postawa taka komunikuje lenistwo i brak zainteresowania.
- *Kapłańskiej* – w takiej pozycji próbujemy wyglądać w sposób niezwykle święty. Sztywna, wyprostowana, z rękami w pozycji jak do modlitwy.
- *Lwa* – kaznodzieja chodzi tam i z powrotem, podobnie jak lew w klatce.

Pozwól, by twoja postawa dostosowywała się do emocji kazania. Przemawiasz do słuchaczy swoim głosem i ciałem. Pozwalaj, by twoje ciało zmieniało się w naturalny sposób razem z głosem. Wtedy twoje ciało i głos będą harmonijnie współpracowały, a nie przeszkadzały sobie nawzajem.

3. Gesty

Gdy rozmawiasz z przyjaciółmi, wykonujesz gesty głową, rękami, dłońmi, nogami i mięśniami twarzy. Używasz całego ciała. Gdy mówisz kazanie, chcesz być tak samo naturalny jak podczas rozmowy z przyjaciółmi.

- Gesty powinny być autentyczne i naturalne. Powinny towarzyszyć kazaniu tak, jak towarzyszyłyby rozmowie z przyjacielem.
- Nie jest konieczne uśmiechanie się przez cały czas. W rzeczywistości byłoby to coś fałszywego, ponieważ będziesz też mówić kazania o konieczności nawrócenia. Twój wyraz twarzy powinien być zgodny z normalnymi emocjami twojego kazania.
- Gdy przedstawiasz ilustrację z życia człowieka lub jego wypowiedź, możesz naśladować ton jego głosu, gesty czy wyraz twarzy. Innymi słowy, rzeczą właściwą jest przedstawianie czy odgrywanie scen z Biblii lub codziennego życia.
- Utrzymuj kontakt wzrokowy ze słuchaczami. Chcesz, by wiedzieli, że interesujesz się nimi osobiście. Najlepiej możesz to zrobić utrzymując z nimi kontakt wzrokowy. Chcesz też wiedzieć, czy reagują na twoje kazanie. Możesz to wyczytać jedynie z ich oczu.

C. Czytanie interpretacyjne

Zanim przeczytasz fragment biblijny słuchaczom, powinieneś dobrze zrozumieć jego nauczanie. Powinieneś najpierw zrozumieć, co autor stara się powiedzieć, żebyś mógł być Bożym narzędziem w efektywnym przekazaniu tego słuchaczom.

- Przeczytaj fragment uważnie co najmniej trzy razy.
- Zwróć uwagę na interpunkcję.
- Przystudiuj słownictwo. Jeżeli są jakieś słowa, których nie znasz, poszukaj ich w słowniku.
- Zwróć uwagę na temat fragmentu i jego nauczanie. Zwróć także uwagę na sposób rozwinięcia tematu.
- Zwróć uwagę na cel, jaki przyświecał autorowi przy włączaniu tego fragmentu do narracji biblijnej. W tym celu ważne jest przyjrzenie się kontekstowi.
- Jeżeli we fragmencie występują jacyś ludzie, zwróć uwagę na ich cechy charakterystyczne.
- Jeżeli fragment jest historią biblijną, niech twojemu czytaniu towarzyszy jej rozwój od wprowadzenia przez rozwinięcie, kulminację i zakończenie. Próbuj swoim głosem oddać emocje zawarte w historii.

Czytasz Boże Słowo, więc czytaj je z przekonaniem i entuzjazmem.

PYTANIA DO ROZWAŻENIA, POWTÓRZENIA I ZASTOSOWANIA

- Pomyśl o jakimś dobrym kaznodziei, którego znasz. Jakie elementy stylu przemawiania czynią go skutecznym? Opisz jego sposób wykorzystania głosu i języka ciała.
- Jakie są dwie pomocne idee, które poznałeś w wyniku tej lekcji i które mogą poprawić twoją skuteczność w zwiastowaniu?

PLAN DZIAŁANIA

Niech twój przyjaciel nagra na magnetofon (lub kamerę wideo, jeśli macie taką możliwość) twoje kazanie. Następnie, przeglądając nagranie, przeanalizuj swój głos według parametrów podanych w tej lekcji. Jeżeli będzie to film, przeanalizuj także swój wygląd i język ciała. Jeżeli macie tylko magnetofon, poproś przyjaciela, by obserwował cię pod tym kątem i przedstawił ci swoje obserwacje i wnioski do analizy.